

EDITORIAL

Výlet s ERIHEM

Nedávno pro nás dvě kolegyně z našeho pracoviště při příležitosti svých kulatých narozenin uspořádaly výlet. Všichni jsme se těšili a to jsme ani netušili, jaké milé překvapení nás kromě procházky prosluněnou zimní krajinou, objevování zákoutí jeskyně Pekárna a narozeninového oběda čeká. Objevil se mezi námi i ERIH! Na vysvětlenou, právě ten den jsme se dozvěděli, že časopis *Studia paedagogica* byl (konečně) zařazen do databáze ERIH PLUS, tedy European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences. Několikaleté snažení členů redakce, především jedné z oslavenkyň Kláry Šedové a Romana Švaříčka, bylo korunováno úspěchem. Není ani třeba dodávat, jakou radost nám to všem přineslo.

Dobrá zpráva to samozřejmě není jen pro kolegy z Ústavu pedagogických věd FF MU, kteří se podílejí na vydávání časopisu, ale také pro samotné přispěvatele. Když to pragmaticky zjednoduším, od tohoto čísla, tedy *Studia paedagogica* 2015/1, bodové hodnocení za každý publikovaný článek nebude mít hodnotu x , ale Y . Především se ovšem zvyšuje pravděpodobnost, že se publikované texty dostanou k širšímu publiku českému i mezinárodnímu. Stejně jako jejich citovanost, doufejme. Kdo tedy jsou a co publikují ti, kteří přispěli do tohoto čísla a ERIH jim přinesl za jejich práci vyšší bodovou odměnu?

Toto číslo *Studia paedagogica* nemá jednotící téma, ale poskytuje prostor pro různorodé příspěvky, různorodí jsou také autoři zemí svého původu.

Jako první je zařazen text rakouských autorek Corinny Geppert, Marielly Knapp, Michaely Kilian a Tamary Katschnig, který vypovídá o tom, jakým způsobem do tradičně selektivního rakouského vzdělávacího systému vstupuje nová instituce nižšího sekundárního vzdělávání – tzv. nová střední škola, od níž se očekává vytvoření lepších vzdělávacích příležitostí pro všechny, dosažení rovného přístupu ke vzdělávání a také omezení marginalizačních procesů. Autorky zjišťují, co ovlivňuje chování rodičů a žáků při volbě školy, a dospívají k závěru, že „tradice nelze změnit během pár let“, jinými slovy, rodiče i nadále vyhledávají pro svoje děti podle jejich názoru lepší „akademický“ typ školy.

Následuje text Jany Majerčíkové, jehož pozornost je opět zaměřena na rodiče, a to na slovenské rodiče a jejich vztahy se školou. Autorka problematizuje tezi, že čím užší vztahy mezi školou a rodinou existují, tím lépe. Kdo by ještě před pár lety uvažoval o tom, že to tak nemusí být vždy a že je třeba počítat s omezeními, jež mohou působit kontraproduktivně? Taková omezení až znevýhodnění se mohou týkat dítěte samotného, rodičů nebo i učitele v jeho pedagogické autonomii.

Vlastně i ve třetím příspěvku hrají roli rodiče, tentokrát „nadnárodní“ rodiče v souvislosti s fenoménem soukromého doučování, o němž z různých úhlů pohledu společenskovedních disciplín a teorií uvažuje Vít Šťastný. Jako základ pro svoji studii si vzal desítky časopiseckých textů publikovaných v různých jazycích (anglickém, francouzském, německém a polském) a analyzoval je tak, aby se mohl košatě k tomuto aktuálnímu pedagogickému jevu, jenž bývá označován metaforou „stínový vzdělávací systém“, vyjádřit z pohledu ekonomie, historie, psychologie a sociologie a nakonec také komplexně za pomoci konceptuálního Bronfenbrennerova modelu.

Čtvrtý příspěvek je vstupem slovenských kolegů Martina Brestovanského, Anny Sádovské, Petera Kusého a Ivana Podmanického o hodnocení a sebehodnocení prosociálního chování žáků pátých a šestých ročníků základních škol. Čtenář se v tomto textu může dočíst, jak prosociálnost u sebe a u druhých žáci hodnotí, jak je hodnotí jejich učitelé a jaké vlivy na toto hodnocení působí. Jako rozhodující se ukazuje vliv pohlaví, u rodinného zázemí se naopak vliv neprokázal jednoznačně.

Poslední příspěvek Milady Rabušicové, Lenky Kamanové a Kateřiny Pevné v „hlavním těle“ tohoto čísla je volně věnován tématu, na které se tyto autorky v posledních několika letech zaměřují, a to mezigeneračnímu učení. Na příkladu aktivních a vitálních seniorů, kteří se učí počítačovým dovednostem v tzv. mobilních počítačových učebnách, ukazují, jaká jsou specifika jejich učení, za jakých podmínek se učí lépe a snadněji, jak zvládají nároky učení se pro ně novým technologiím, čím k procesům učení přispívá mezigenerační setkávání a mezigenerační přenos a nakonec také co seniorům učení se práci s PC přineslo, respektive co oni sami na této své vzdělávací aktivitě oceňují.

Také v tomto čísle časopisu je dán prostor rubrikám, jež cílí k jiným žánrům než empirickým nebo teoretickým statím. Jedná se o studentské práce, recenze a příležitostné rozhovory. Studentské práce reprezentuje příspěvek Kláry Záleské, doktorské studentky Ústavu pedagogických věd FF MU, jež přispěla textem vycházejícím z její magisterské diplomové práce o dětech přistěhovalců v norské škole. Recenze Františka Tůmy přibližuje a k přečtení doporučuje knížku autorů Jany Dvořáčkové a kolektivu, která je věnována jako u nás jedna z nemnoha vysokým školám. Další z recenzí, tentokrát

od Ingrid Čejkové, se zaměřuje na knihu Idy Viktorové a Ireny Smetáčkové, které se věnují výzkumu žakovských knížek na základních školách.

Osmdesátých narozenin prof. Průchy využili Milada Rabušicová a Milan Pol, a přináší tak rozhovor s tímto mimořádně plodným a v oboru známým a respektovaným autorem. A nyní si dovoluji využít příležitosti tohoto prostoru, abych Janu Průchovi jménem redakce časopisu *Studia paedagogica* ještě jednou popřála všechno dobré i do dalších let.

Tento editorial jsem začala výletní historkou. Chci jej zakončit vyslovením naděje, že se v případě časopisu *Studia paedagogica* nejedná jen o jednorázový výlet, ale o pokračování cesty, která bude dlouhodobá, úspěšná a obohacující zejména pro čtenáře a příznivce časopisu. Přeji zajímavé a inspirující čtení.

Milada Rabušicová
členka redakční rady

